

1. darba lapa

VĒJŠ UN LEDUS

Mērķis: muskuļu tonusa mazināšana, uzmanības koncentrēšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: dalībnieki brīvi stāv. Sekojot vadītāja instrukcijām, brīvi kustas, attēlojot vēju. Spēles vadītājs iesaucas: "Ledus", dalībnieki sastingst pozā. Ieteicams spēcīgi sasprindzināt muskuļus, pēc apmēram 30 sekundēm spēles vadītājs iesaucas: „Vējš!” Dalībnieki – uzsāk brīvas kustības. Uzdevumu var papildināt arī ar vēja skanisku atdarinājumu, var izmantot mūziku, klavieru vai kāda cita instrumenta spēli.

Atbalsta materiāls skolotājiem darbam ar interaktīvu mācību materiālu valodas prasmju veidošanai un attīstīšanai skolēniem ar speciālām vajadzībām
Darba lapa • Autori: S. Tūbele, I. Šūmane, M. Burčaka, E. Laganovska, T. Landra, projekta atbalsta izglītības iestāžu pedagogi

Eiropas Sociālā fonda projekts „Izglītājamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide” (vienošanās Nr. 2010/0330/1/DPI 1.2.2.4./1/0/PIA/VIAA/001)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

2. darba lapa

KOKS VĒJĀ

Mērķis: muskuļu tonusa mazināšana, uzmanības koncentrēšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: dalībnieki brīvi stāv. Sekojot vadītāja instrukcijām, brīvi kustas, attēlojot vēju. Dalībnieki brīvi, līgani kustas, attēlojot koka zaru (lapiņas) vējā. Spēles vadītājs iesaucas: "Koks", dalībnieki saspringst, bet turpina kustēties. Pēc apmēram 30 sekundēm spēles vadītājs iesaucas: „Vējš”, dalībnieki – uzsāk brīvas, līganas kustības.

3. darba lapa

RONĪŠI

Mērķis: muskuļu tonusa mazināšana, mācīšanās aktivitātes uzlabošana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: uzdevums veicams sēdus pie galda. Noliek rokas uz galda ar plaukstām uz leju, dziļi ieelpo, noliek galvu starp tām, izelpo, dziļi ieelpa, ceļ galvu augšā, izliecot kaklu, it kā deguns bīdītu bumbu.

4. darba lapa

PŪCE

Mērķis: muskuļu tonusa mazināšana, mācīšanās aktivitātes uzlabošana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: uzdevums veicams sēdus. Audzēknis ar plaukstu satver pretējo plecu, pagriež galvu uz satvertā pleca pusi, dziļi ieelpo un skaļi izelpo (kā pūce: "hūū...") uzspiežot ar plaukstu uz pleca virzienā uz leju, atpakaļ. To pašu izpilda ar otru roku uz otra pleca.

5. darba lapa

ZILONĪTIS

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu mijdarbības veicināšana, uzmanības koncentrēšana, muskuļu darbības koordinācijas, veiklības pilnveidošana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: ar kreiso roku satver savu degungalu, bet ar labo – kreiso ausi. Vienlaicīgi atlaiž degungalu un ausi, sasit plaukstas un maina pozu – ar labo roku satver degungalu, ar kreiso – labo ausi. Uzdevumu izpilda vairākkārt, palielinot tempu.

6. darba lapa

SPOGULIS

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu mijiedarbības, sadarbības prasmju veicināšana, muskuļu darbības koordinācijas pilnveidošana.

Resursi: nav nepieciešami. Uzdevums veicams pārī.

Instrukcija: *1.variants.* Dalībnieki apsēžas vai nostājas viens otram pretī, viens veic kustības, otrs atkārto darbības kā spogulī.

2.variants. Pretī esošā darbību kopēšana ar noteikumu, ka viss, ko viens no izglītojamiem veic ar labo roku, kāju, to otrs atkārto arī ar labo roku, kāju.

7. darba lapa

ATRODI ATŠKIRĪBAS

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu mijiedarbības, sadarbības prasmju veicināšana, redzes atmiņas attīstība.

Resursi: nav nepieciešami. Uzdevums veicams pārī.

Instrukcija: dalībnieki nostājas viens otram pretī, sasveicinās. Tad pagriež viens otram viens otram muguru un izmaina savā ārēja veidolā 3 detaļas, tad pagriežoties vienam pret otru – nosauc izmaiņas, kas veiktas.

8. darba lapa

APĻI GAISĀ

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu mijdarbības veicināšana, regulēšanas un kontroles funkciju veicināšana, acu muskuļu darbības koordinācija.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: *1. variants.* Uzdevuma vadītājs aicina dalībniekus pārmaiņus ar vienu un otru roku gaisā horizontālā plaknē zīmēt lielus *apļus, astoņņiekus.*

2. variants. Uzdevuma vadītājs aicina dalībniekus vienlaicīgi ar abām rokām gaisā horizontālā plaknē zīmēt lielus *apļus, astoņņiekus.*

3. variants. Spēles dalībnieks zīmē kādu zīmējumu gaisā, otram dalībniekiem jāuzmin attēlotais.

9. darba lapa

VĀRDI NO AIZSPOGULIJAS

Mērķis: regulēšanas un kontroles funkciju veicināšana, vārdu krājuma papildināšana.

Resursi: pildspalva, papīra lapa.

Instrukcija: uzdevuma vadītājs sauc vārdus, dalībnieki dzirdēto vārdu raksta no labās puses uz kreiso.

Sauktos vārdus var variēt pēc izglītojamo spējām.

Dod, ņem, lec, nāc, rūc, bet, lok, rit, sit, rok, pat, vēl, sāp, kod, čab, čuč, guļ, nāk.

Jaka, kaza, rati, ripo, zobi, kūka, soma, ceļš, zari, zars, robs, skan, seja, aste, vējš.

Diena, siens, bulta, kaķis, lācis, čūska, griba, malka, kauss, snieg, protu, alkas.

Kabata, sniegs, krūzes, vistas, spēles, maigas, slēpes, krasti, papīrs, gumija.

Lietussargs, zvejnieks, pamatiedzīvotājs, sviestmaize, dubultnieks, izstaigāties u. c.

10. darba lapa

VĀRDU AČGĀRNA NOSAUKŠANA

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu mijdarbības veicināšana, regulēšanas un kontroles funkciju veicināšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: uzdevuma vadītājs nosauc vārdu, dalībniekam jānosauc vārds pa burtiem, sākot saukt burtus no vārda beigām.

Ņem, dod, sāk, lec, rīb, sit, poš, ber, ķer, kož, jūk, līp, rod, ver, ceļ, gar, par, vēl, jau.

Ripa, gani, zēns, rati, seja, auni, labi, labs, suņi, kaķi, vēži, zivs, lēts, skan, zobī, zobs.

Piere, skaņa, zirgs, lācis, skava, ķirši, čības, sleja, krūze, masts, zieds, pliks, augša.

Prieks, kabata, skavas, milzis, slēpes, slidas, karote, pasaka, vietas, kravas, miglas.

11. darba lapa

ASOCIĀCIJAS

Mērķis: trenēt asociāciju veidošanu, bagātināt vārdu krājumu, kustību koordināciju.

Resursi: bumbiņa.

Instrukcija: dalībnieki sastājas aplī. Pirmais spēles dalībnieks nosauc kādu vārdu, metot bumbiņu kādam citam, tam, kurš noķēris bumbiņu, jānosauc vārds, kas viņam asociējas ar nosaukto vārdu, met bumbiņu tālāk, nākamais dalībnieks turpina asociāciju virkni.

Piemēram, *bumba – grozs – metiens – sportists utt.*

Spēles variants: nosaucot asociāciju, dalībniekam arī jāpaskaidro – kā šāda asociācija veidojusies. Tas samazinās spēles tempu, bet mācīs dalībniekiem veidot asociācijas.

12. darba lapa

DUBULTPORTRETS

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu mijdarbības veicināšana, regulēšanas un kontroles funkciju veicināšana.

Resursi: 2 pildspalvas, papīra lapa.

Instrukcija: *1. variants.* Uzdevuma vadītājs aicina dalībniekus vienlaicīgi ar abām rokām zīmēt divus vienādus zīmējumus. Piem., *cilvēks*.

2. variants. Uzdevuma vadītājs aicina dalībniekus vienlaicīgi ar abām rokām zīmēt divas atšķirīgas ģeometriskas figūras. Piem., *trijstūris un rombs*.

13. darba lapa

KOPĒŠANA

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu mijdarbības veicināšana, regulēšanas un kontroles funkciju veicināšana, acu muskuļu darbības koordinācija.

Resursi: zīmulis, papīra lapa.

Instrukcija: uzdevuma vadītājs aicina dalībniekus ar vienu roku gaisā, ar otru – uz papīra zīmēt vienādas figūras, priekšmetus, piem., *aplīš, saule*.

14. darba lapa

NEREDZAMĀ VĒSTULE

Mērķis: veicināt bērna koncentrēšanās spējas, sensoro attīstību, valodas attīstību.

Resursi: nav nepieciešami.

Spēles dalībnieki: dalībnieki darbojas pāri.

Instrukcija: viens no spēles dalībniekiem pagriež muguru, otrs ar pirkstu uz muguras raksta vārdus, otram tie jāatmin.

Atbilstīgi bērnu prasmju līmenim instrukciju var variēt – raksta tikai burtus un ciparus vai vairākus vārdus.

Kā arī, lai pastiprinātu jutīgumu, vārdus var rakstīt uz kaila apakšdelma, tikai tad vēlams spēles dalībniekam, kurš „vēstuli” saņem, aizsiet acis.

15. darba lapa

ALFABĒTS FOTOGRĀFIJĀS

Mērķis: sadarbības prasmju veidošana, veicināt izpratni par burtu attēlojumu.

Resursi: nav nepieciešami/ var izmantot fotoaparātu.

Dalībnieki: izveido grupas pa 3.

Instrukcija: *1. variants.* dalībnieku uzdevums ar savu ķermeni, iesaistoties visiem grupas dalībniekiem, izveidot visus (vai konkrēti norādītos) burtus. Ja pieejams fotoaparāts, izveidotos burtus var nofotografēt.

2.variants. Visa klase kopā veido kādu vārdu. To gan ieteicams nofotografēt.

16. darba lapa

BULGĀRIJA

Mērķis: paškontroles, programmas iegaumēšanas iemaņu veicināšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: vispirms dalībniekus iepazīstina ar interesantu faktu, ka bulgāru valodā partikulu *jā!* pavada ar galvas žestu no augšas uz leju, savukārt partikulu *nē!* ar galvas žestu no labās uz kreiso pusi. (Pretēji kā latviešu valodā). Seko uzdevuma Instrukcija: „Iedomājies, ka tu esi Bulgārijā, kur, lai pateiktu „nē”, galva jāpakustina no vienas puses uz otru. Es tev uzdošu jautājumus, bet tu pacenties uz tiem atbildēt pareizi, arī ar galvas žestu.”

Piemēram,

Vai šodien ir pirmdiena?

Vai Daugava ir lielākā Latvijas upe?

Vai tagad ir rudens?

Vai Tev šodien ir dzimšanas diena?

Vai Tu mācies skolā?

Vai mēs atrodamies Jelgavā?

Vai lāči ir dzīvnieki?

Vai Liepāja ir Latgalē?

u.c.

17. darba lapa

SKAŅU VĒJŠ

Mērķis: ķermeņa tonusa mazināšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: dalībnieki dziļi ieelpo, izelpojot pēc iespējas ilgāk izrunā skaņas:

Ssssssssssss;

Šššssssššš;

Zzzzzzzzz;

Mmmmm;

Nnnnnnnnnn;

Rrrrrrrrrrr;

Llllllllllll;

Āāāāāāāāāā;

Ēēēēēēēēēē;

Īīīīīīīīīīīī;

Ūūūūūūūūūū.

Atbalsta materiāls skolotājiem darbam ar interaktīvu mācību materiālu valodas prasmju veidošanai un attīstīšanai skolēniem ar speciālām vajadzībām
Darba lapa • Autori: S. Tūbele, I. Šūmane, M. Burčaka, E. Laganovska, T. Landra, projekta atbalsta izglītības iestāžu pedagogi

Eiropas Sociālā fonda projekts „Izglītojamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide” (vienošanās Nr. 2010/0330/1/DPI 1.2.2.4./1/0/PIA/VIAA/001)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

18. darba lapa

VĀRDU ROTAĻA

Mērķis: vārda skaņu analīzes attīstīšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: dalībnieks izdomā vārdu, kurš sākas ar pedagoga nosauktā vārda otro skaņu (lapsa).

Uzdevuma variants: dalībnieks izdomā vārdu, kurš sākas ar pedagoga nosauktā vārda trešo skaņu no sākuma/beigām (krāsas).

Piemēram,

Abra, acis, āda, seja, Āfrika, uguns, sirpis, eja, akcents, elpa, omlete, sniegs, koris, spēks, krava, aste, stārķis, sukas, svāri, azote.

*Skaņa, labi, sūce, kodiens, acenes, miga, spilvens, sajaukt, makšķere, pali, soma, konfek-
te, spora, sapīt, burkāns, pasaka, vētra, skuja, savs, bezdibenis.*

19. darba lapa

SALIKTENĪ

Mērķis: vārdu krājuma paplašināšana, domāšanas operāciju aktivizēšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: pirmais spēlētājs nosauc salikteni, nākamajam spēlētājam jānosauc saliktenis, kura pirmā daļa būtu nosauktā salikteņa otrā daļa.

Piemēram, gadsimts, simtkājis, kājgalis, galavārds, utt.

20. darba lapa

CEĻOJUMS

Mērķis: trenēt uzmanības koncentrēšanu, atmiņu, vārdu krājuma aktivizēšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: spēles vadītājs uzsāk stāstu, ka gatavojoties ceļojumam, nepieciešams kārtot somu un saka: „ Es kārtāju savu somu un lieku tajā *kurpes...* ”

Nākamais spēlētājs atkārto visu šo teikumu, nosaucot jau minētos priekšmetus un pievieno savu priekšmetu. Uzdevums ir priekšmetus nosaukt pareizā secībā, beigās pievienot savu priekšmetu.

Uz spēli var atkārtot nākamajā dienā, cenšoties atcerēties priekšmetus, kas tika nosaukti iepriekšējā dienā.

Spēli var turpināt, uzsākot citu teikumu, piem., *Braucot ar autobusu ceļa malā mēs redzējām...*

Nonākot gala mērķi mēs apskatījām...

Atgriežoties mājās, mēs bijām...

21. darba lapa

SLEPENĀS ZĪMES

Mērķis: paškontroles, programmas iegaumēšanas iemaņu veicināšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: sākumā vadītājs ir pedagogs, vēlāk var būt vadītājs arī cits dalībnieks. Dalībniekiem jāpaceļ labā roka, ja dzird dzīvnieka nosaukumu, kreiso – ja pārtikas produkta nosaukumu, jāsasit plaukstu – ja cilvēka vārdu.

Lācis, piens, Māra, Ilze, maize, kurmis, siers, zaķis, sviests, trusis, medus, leva, lapsa, makaroni, zirgs, Jānis, zilonis, tomāts, citroni.

Var izmantot dažādus variantus, piemēram, tās pašas kustības jāizdara, ja dzird vienzilbes, divzilbju, trīszilbju vārdus.

22. darba lapa

REKLĀMA

Mērķis: vārdu krājuma paplašināšana, vārda tēla veidošanās.

Resursi: nav nepieciešami/ var būt attēlu kartītes.

Instrukcija: dalībniekam jāraksturo nosauktais/ kartītē attēlotais priekšmets, izmantojot tikai tos vārdus, kuri sākas ar reklamējamā priekšmeta pirmo burtu.

Piemēram, arbūzs – aromātisks, apaļš.

23. darba lapa

SKAIDROJŠĀ VĀRDNĪCA

- Mērķis:** vārdu krājuma paplašināšana, vārdu nozīmes izpratnes veicināšana.
- Resursi:** vārdu kartītes (var veidot paši spēles dalībnieki) – uz tām uzrakstīts viens vārds; taimers vai smilšu pulkstenis.
- Instrukcija:** dalībniekam jācenšas citiem vārdiem pateikt vārdus, kas norādīti attiecīgajā vārdu kartītē. Vārdi varbūt nejauši izvēlēti vai mācību procesā apgūstamie termini. Lai spēli padarītu spraigāku to var darīt ar laika kontroli un komandās – pēc iespējas vairāk vārdus izskaidrot un uzminēt 2 min.

24. darba lapa

MĒMAIS ŠOVS

Mērķis: vārdu krājuma paplašināšana, vārdu nozīmes izpratnes veicināšana, taktilo spēju attīstība.

Resursi: sagatavotas vārdu/ vārdu savienojumu/teikumu kartītes.

Instrukcija: dalībniekam jācenšas ar zīmēm attēlot vārdu/ vārdu savienojumu/teikumu tā, lai pāra/ komandas vai visas grupas dalībnieki atminētu.

Lai spēli padarītu spraigāku var izmantot laika kontroli. Uzvar tas, kura attēloto vārdu atmin visātrāk.

Seja	Karote	Kaza	Kontroldarbs
Maize	Svins	Palaidnis	Laime
Pavasara ziedi	Kalna galotne	Vecs bumbieris	Sniega lapsta
Zaļais zirnītis	Pēdējais pīrāgs	Septītais rūķītis	Spalvaina roka
Bērni iet uz skolu.	Pa ceļu brauc sarkana automašīna.	Vasarā dzied putni.	Meitene lasa interesantu grāmatu

Atbalsta materiāls skolotājiem darbam ar interaktīvu mācību materiālu valodas prasmju veidošanai un attīstīšanai skolēniem ar speciālām vajadzībām
Darba lapas • Autori: S. Tūbele, I. Šūmane, M. Burčaka, E. Laganovska, T. Landra, projekta atbalsta izglītības iestāžu pedagogi

Eiropas Sociālā fonda projekts „Izglītājamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide” (vienošanās Nr. 2010/0330/1/DPI/1.2.2.4./1/0/PIA/VI/A/001)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

25. darba lapa

VĀRDU VILCIENS

Mērķis: vārdu krājuma paplašināšana, runas frāžu nostiprināšana, pareizu teikuma konstrukciju veidošana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: pirmais dalībnieks nosauc vārdu, kas būtu teikuma priekšmets, otrais –izteicējs, tad pārējie dalībnieki sauc citus vārdus, tā lai veidotos loģisks teikums. Kad visi pa vārdam nosaukuši, uzsāk veidot jaunu teikumu.

Zēni spēlēja futbolu laukumā aiz tālā veikala pie akmeņainās upes. Spēlētāji bija sapulcējušies jau no agra rīta pilsētas galvenajā laukumā. Utt.

26. darba lapa

JA ES BŪTU...

Mērķis: vārdu krājuma paplašināšana, pareizu teikuma konstrukciju veidošana, loģiskās domāšanas attīstība.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: pirmais dalībnieks uzsāk teikumu: „ Ja es būtu, ” nākamajam spēles dalībniekam tas jāturpina: „... tad tu, ...”

Piemēram, „ *Ja es būtu kaķis, tad Tu varētu noķert peli*”.

27. darba lapa

BURTLICIS

Mērķis: trenēt uzmanības noturību, koncentrēšanās spējas, pilnveidot valodas kompetenci.

Resursi: drukāts teksts.

Instrukcija: *1.variants.* Saskaitīt visus vārdus jebkurā rindkopā. Pēc tam tos pārskaitīt vēlreiz, lai pārliecinātos, ka tas izdarīts pareizi.

2.variants. Saskaitīt tikai lietvārdus/darbības vārdus vienā rindkopā.

3. variants. Viens dalībnieks lasa nelielu tekstu, klausītāja uzdevums – saskaitīt, cik vārdu ir tekstā.

28. darba lapa

MĀKOŅI

Mērķis: veicināt bērna koncentrēšanās spējas, vizuāli telpisko priekšstatu attīstīšana, pirkstu sīkās muskulatūras attīstība.

Resursi: dažādi (krāsas, faktūras) papīri.

Instrukcija: vislabāk uzdevums veicams dienā, kad debesīs redzami gubu mākoņi. Dalībnieki dodas ārā un vēro mākoņus un ar vārdiem, izmantojot salīdzinājumus, veido mutisku aprakstu par tiem, piem., kādam dzīvniekam mākonis līdzinās. Vējainā laikā mākoņi slīd un mainās, tāpēc dalībnieka uzdevums, koncentrējoties uz vienu, sekot, kā tas mainās un turpināt stāstījumu.

Pēc tam var atgriezties telpā, bet var uzdevumu veikt arī ārā.

1. Lūdziet, lai bērni izplēš no papīra mākonī. Ja skolēns māc rakstīt, otrā lapas pusē uzraksta, ko mākoņa autors tur redz.
2. Katrs savu mākonī rāda citiem, vērojot, aicinām citus bērnus izstāstīt, ko tas viņiem atgādina.
3. Tad salīdzina ar autora redzējumu.
4. Turpinājumā veido kopīgu stāstījumu par kopīgi izveidojušos mākoņu ainu.

29. darba lapa

AIZLIEGTIE SKAITĻI

Mērķis: paškontroles, programmas iegaumēšanas iemaņu veicināšana.

Resursi: bumbiņa.

Instrukcija: dalībniekiem jāskaita līdz 100, cits citam padodot bumbu, bet skaļi nedrīkst izrunāt skaitļus, kuru sastāvā ir „aizliegtie” skaitļi, piemēram, 2, 5, 8. Rotaļa notiek ātrā tempā, dalībnieks, kurš pārteicies, saņem soda punktu. Uzvar tas, kuram ir vismazāk soda punktu. Uzdevumu var sarežģīt, pievienojot pārslēgšanas signālu (piemēram, zvaniņš), kas nozīmē, ka tagad „aizliegtie” būs citi skaitļi.

Variantus var variēt pēc izglītojamos spējām, piemēram, skaita līdz 30 un „aizliegtais” skaitlis ir tikai viens.

30. darba lapa

UZMANĪGAIS APLIS

Mērķis: paškontroles iemaņu veicināšana, smadzeņu darbības optimizācija.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: dalībnieki sastājas aplī, visiem labā roka ir atvērta, uz leju pavērstu plaukstu, kreisā roka – dūrīte ar paceltu īkšķi. Spēles vadītās sauc skaitļus, ja nosauktais skaitlis dalās ar 3, katram jācenšas satvert blakusstāvētāja īkšķis, bet jāizvairās, lai blakusstāvētājs nesaķertu viņa īkšķi.

31. darba lapa

ATMINI CIPARUS!

Mērķis: veicināt bērna koncentrēšanās spējas, sensoro attīstību, matemātisko priekšstatu attīstību.

Resursi: nav nepieciešami.

Spēles dalībnieki: dalībnieki darbojas pāri.

Instrukcija: viens no spēles ar galvu un plecu daļu gaisā izzīmē dažādus ciparus, otram spēles dalībniekam tie jāatmin.

Atbalsta materiāls skolotājiem darbam ar interaktīvu mācību materiālu valodas prasmju veidošanai un attīstīšanai skolēniem ar speciālām vajadzībām
Darba lapa • Autori: S. Tūbele, I. Šūmane, M. Burčaka, E. Laganovska, T. Landra, projekta atbalsta izglītības iestāžu pedagogi

Eiropas Sociālā fonda projekts „Izglītojamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide” (vienošanās Nr. 2010/0330/1/DPI 1.2.2.4./1/0/PIA/VIAA/001)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

32. darba lapa

DALĪTIE APĻI

Mērķis: redzes un taktilās uztveres attīstīšana, matemātisko priekšstatu attīstīšana, regulēšanas un paškontroles funkciju veicināšana, kā arī noteikumu ievērošana, sociālo prasmju veidošana.

Resursi: no kartona izgriezti apļi $d=20$ cm, tik, cik grupas dalībnieku, sagriezti dažāda lieluma 3 daļās (katrs aplis atšķirīgi). Visu apļu daļas tiek sajauktas, katram grupas dalībniekam izdala 3 apļa fragmentus.

Dalībnieki: uzdevums veicams grupā, vienā grupā 3 dalībnieki.

Norise: katram dalībniekam ir jāsaliek savs aplis, ievērojot stingrus noteikumus:

1. Uzdevums jāveic pilnīgā klusumā.
2. Nedrīkst norādīt, atņemt apļa fragmentu citiem dalībniekiem,
3. Drīkst tikai dot, tādējādi mainoties ar apļa fragmentiem.
4. Uzdevums ir paveikts, kad katram dalībniekam ir izdevies izveidot apli, kuru veido 3 apļa daļas.

33. darba lapa

BUMBA PA APLI

Mērķis: uzmanības, uzmanības noturības treniņš.

Resursi: 2-4 bumbiņas.

Instrukcija: dalībnieki sastājas aplī. Vadītājs met bumbu kādam dalībniekam, tas nākamajam, bet tikai citam, kuram vēl tā nav bijusi. Kad aplis pabeigts turpina mest tieši tiem pašiem dalībniekiem, kad bumbas ceļš ielāgots darbībā iesaista otro, trešo bumbu.

34. darba lapa

MORZAS ĀBECE

Mērķis: telpiskās izjūtas treniņš, uzmanības koncentrēšana, instrukciju ievērošana.

Resursi: lakats acu aizsīšanai.

Instrukcija: dalībnieki sastājas kolonnā viens aiz otra, uzliekot abas rokas priekšā stāvošajiem uz pleciem, pirmajam spēlētājam aizsien acis, pēdējais dalībnieks, raida signālus vadītājam, kā pārvietoties – pa labi (uzsit uz labā pleca), pa kreisi (uzsit uz kreisā pleca), stop – uz abiem pleciem reizē.

35. darba lapa

ROBOTS

Mērķis: telpisko funkciju, telpisko priekšstatu attīstīšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: 1. variants. Dalībnieks iztēlojas, ka ir robots, izpilda vadītāja instrukcijas.

Piemēram, viens solis pa labi, pagriezies pa kreisi, trīs soļi atpakaļ utt.

2. variants. „Sabojājies robots” – dalībnieks precīzi izpilda instrukcijas, bet otrādi, piemēram,

Instrukcija: viens solis uz priekšu, izglītojamam jāiet viens solis atpakaļ utt.

36. darba lapa

LĀCĒNI MEŽĀ

Dalībnieki: 5 – 7 gadus veci bērni.

Mērķis: veicināt uztveres un uzmanības attīstību, veidot prasmi darboties rotaļā atbilstīgi noteiktiem uzdevumiem, rosināt savstarpēju sadarbību, vingrināt kustību koordināciju.

Resursi: dēļiši (atbilstīgi bērnu – „koku” skaitam), signāls (aizskrūvējams trauciņš, piebērts ar sēkliņām).

Telpas izkārtojums: dēļiši izvietoti izklaidus pa visu zāli.

Rotaļas noteikumi:

- Vienam „kokam” drīkst apķerties tikai viens „lācēns”.
- Gadījumā, ja „kokam” apķērušies divi „lācēns”, „koks” nosaka, kurš „lācēns” apķēris to pirmais.
- Pa telpu jāskraida nepieskaroties „kokiem” un citiem „lācēniem”.
- „Lācēniem” jācenšas skriet pa visu „mežu” t.i. neriņķot ap vienu „koku”.
- Pēc signāla „lācēni” apķer katrs savu koku. (I variants - „lācēni” apķer „kokus” satverot tos apkampienā ar seju pret „koku”, II variants - „lācēni” apķer „kokus” satverot tos apkampienā ar muguru pret „koku”).

Instrukcija: bērnus skolotājs aicina sadalīties divās vienādās daļās (vēlams zēnos un meitenēs). Zēni būs „koki” un meitenes - „lācēni”. Zēni, „koki”, uzkāpj uz telpā izklaidus izliktajiem dēļiņiem. Meitenes „lācēni”, sāk skraidīt pa telpu starp stāvošajiem zēniem. Pēc skolotājas dotā signāla „lācēni” apķer katrs savu „koku”. Kad visi „lācēni” ir atraduši un apķēruši katrs savu „koku”, skolotāja dod signālu „lācēniem” turpināt skraidīt pa „mežu”, gaidot nākošo skolotājas doto signālu. Kad I ; II variants 3 reizes ir izspēlēts, mainās lomām t.i., zēni būs „lācēni” un meitenes - „koki”.

Varianti: 3 reizes „lācēni” apķer „kokus” satverot tos apkampienā ar seju pret „koku”.
3 reizes „lācēni” apķer „kokus” satverot tos apkampienā ar muguru pret „koku”.

Ieteikumi: lai rotaļa būtu interesantāka un veicinātu lielāku kustību daudzveidību, var dot dažādus papildus uzdevumus, piemēram:

kamēr „lācēni” skraida „koki” neizkustoties no vietas:

- tur rokas sānos un grozās pa labi, pa kreisi;
- tur izstieptas rokas sānis un šūpojas uz priekšu un atpakaļ;
- tur rokas uz galvas dažādos veidos kustinot pirkstus u.c.

kamēr „koki” stāv „lācēni”:

- skraidot rokas tur piespieduši nosauktajai vietai („bite iekodusi”);
- dažādi rāpo, veļas starp „kokiem”;
- lec uz abām kājām, labās; kreisās kājas; kājas plati, kopā; viena kāja uz priekšu, otra uz aizmuguri ;
- skrien pa divi sadevušies rokās u.c.

37. darba lapa

DRAUDZĪGAIS ROKAS SPIEDIENS

Mērķis: veicināt bērna koncentrēšanās spējas, roku muskulatūras attīstību, ritma izjūtas trenēšana, sociālo prasmju attīstīšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: spēles dalībnieki sastājas aplī, vadītājs, uzsākot spēli, sasveicinoties spiež roku blakus stāvošajam dalībniekam un saka: "Sveiks!", spēle turpinās sniedzot viens otram rokaspiedienu, sakot sasveicināšanās frāzi, uzturot iesākto tempu, tad spēles vadītājs tempu izmaina, var mainīt arī virzienu kādā sasveicinās un sasveicināšanās frāzi.

38. darba lapa

SKULPTŪRA

Mērķis: veicināt bērna koncentrēšanās spējas, ķermeņa kinētisko izjūtu, emociju atainojumu mīmikā un žestos.

Resursi: nav nepieciešami.

Spēles dalībnieki: dalībnieki darbojas pāri. Viens ir tēlnieks, otrs – skulptūra.

Instrukcija: *1. variants.* Spēles vadītājs sauc skulptūras tēmu, tēlniekam jācenšas otrs dalībnieks „izveidot” atbilstīgi nosauktajai tēmai. Pēc tam tiek saukta cita tēma, dalībnieki mainās lomām.

Tēmu piemēri: „Ļoti priecīgs bērns”, „Bez bailīgais”, „Sirsnīgs bērns”, „Bērns saulainā dienā”, „Noskumušais” u. tml.

2. variants. Tēlnieks veido skulptūru, citiem spēles dalībniekiem vai pedagogam ir jāatmin, kāds ir skulptūras nosaukums.

39. darba lapa

STATUJA

Mērķis: kustību koordinācija, uzmanības noturības treniņš.

Resursi: jebkura grāmata vai burtnīca.

Instrukcija: dalībnieki nostājas miera stājā, rokas gar sāniem, uz galvas uzliek grāmatu, jāstāv tā, lai grāmata nenokristu, vēlāk var izpildīt dažādas kustības: stāvēt uz vienas kājas, pietupties, pietupties, stāvēt uz vienas kājas, pārvietoties u. tml.

40. darba lapa

PŪĶIS ĶĒR SAVU ASTI

Mērķis: veicināt bērna reakciju, koncentrēšanās spējas, kustību aktivitāti.

Resursi: brīvs laukums kustību rotaļai.

Instrukcija: dalībnieki sastājas kolonnā viens aiz otra, uzliek rokas priekšā stāvošajiem uz pleciem. Pirmais dalībnieks ir pūķa galva, pēdējie – aste. Pirmajam dalībniekam jācenšas noķert asti, pēdējiem – izvairīties, atceroties, ka nedrīkst atlaist rokas.

41. darba lapa

DIVI MAZI PUTNIŅI

Mērķis: veicināt bērna valodas attīstību, vārda tēlu papildinot ar kustību aktivitāti, taktīlās jomas attīstība.

Instrukcija: sākotnēji pedagogs skandē dzejoli, rāda kustības, dalībnieki – atkārto. Pantiņu regulāri atkārto lai bērni to apgūtu un varētu izpildīt patstāvīgi.

<i>Vārdi</i>	<i>Kustība</i>
Divi mazi putniņi sēdēja krūmā	Rāda knābīšu
Viens bija jautrais, otrs – drūmais	Vienu roku uz priekšu, otru roku uz priekšu
Aizlidoja jautrais	Vienu aiz muguras
Aizlidoja drūmais	Otru aiz muguras
Atlidoja jautrais	Vienu priekšā – paklanās
Atlidoja drūmais	Otru priekšā – paklanās
Dziedāja putniņi	Knābīšus vaļā, ciet
Skanēja krūmājs	Dzied – čir-čir, liru-lī, krā-krā

42. darba lapa

ZĪMĒ APLI

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu mijdarbības veicināšana, uzmanības koncentrēšana.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: dalībnieki stāv kājās, vadītājs aicina ar labo roku gaisā zīmēt apli, zīmējot to caur aizmuguri uz priekšu, savukārt vienlaicīgi ar kreiso kāju – caur priekšu uz aizmuguri. Pēc kāda laika samaina iesaistīto kāju un roku.

43. darba lapa

SATIKSĒMES REGULĒTĀJS

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu mijdarbības veicināšana, uzmanības koncentrēšana, motorikas attīstība.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: dalībnieki stāv kājās, rokas gar sāniem, izvietojušies, lai, paceļot rokas sānis un uz priekšu, netraucētu viens otram.

Vadītājs demonstrē priekšā vingrinājumu un skaita:

Skaita	Labā roka	Kreisā roka
<i>Viens, divi</i>	Pacelta roka sānis	
<i>Trīs četri</i>	Pacelta roka virs galvas	
<i>Viens, divi</i>	Pacelta roka priekšā	
<i>Trīs četri</i>	Nolaista roka gar sāniem	
Vingrinājumu atkārtο vairākas reizes		
<i>Viens, divi</i>		Pacelta roka sānis
<i>Trīs četri</i>		Pacelta roka virs galvas
<i>Viens, divi</i>		Pacelta roka priekšā
<i>Trīs četri</i>		Nolaista roka gar sāniem
Vingrinājumu atkārtο vairākas reizes		
<i>Viens, divi</i>	Pacelta roka sānis	
<i>Trīs četri</i>	Pacelta roka virs galvas	Pacelta roka sānis
<i>Viens, divi</i>	Pacelta roka priekšā	Pacelta roka virs galvas
<i>Trīs četri</i>	Nolaista roka gar sāniem	Pacelta roka priekšā
<i>Viens, divi</i>	Pacelta roka sānis	Nolaista roka gar sāniem
Vingrinājumu atkārtο vairākas reizes		

Pēc tam to pašu sāk ar kreiso roku.

Vingrinājumu var izpildīt arī soļojot uz priekšu vai pa apli, kā arī, izmantojot mūzikas pavadījumu.

44. darba lapa

UZMANĪGĀ SOĻOŠANA

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu mijdarbības veicināšana, uzmanības koncentrēšana, motorikas attīstība.

Resursi: nav nepieciešami.

Instrukcija: dalībnieki soļo 3 soļus uz vietas, ievērojot ritmu, uz „četri”, sekojot vadītāja norādījumam, tuvina elkoni un celi.

Ja soļošana uzsākta ar kreiso kāju;

<i>Norādījums uz „četri”</i>	<i>Darbība</i>
Taisni!	Tuvina labo elkoni un labo celi
Krustā!	Tuvina labo elkoni un kreiso celi

Ja soļošana uzsākta ar labo kāju:

<i>Norādījums uz „četri”</i>	<i>Darbība</i>
Taisni!	Tuvina kreiso elkoni un ,kreiso celi
Krustā!	Tuvina kreiso elkoni un labo celi

45. darba lapa

ŽONGLIERI

Mērķis: galvas smadzeņu pusložu koordinācija, kustību koordinācija, uzmanības noturības treniņš.

Resursi: vairākas vieglas, nelielas bumbiņas.

Instrukcija: 1. *variants.* Dalībnieki pa pāriem viens otram vienlaicīgi met un ņer bumbiņas.

2. *variants.* Dalībnieki individuāli vienlaicīgi met gaisā un veikli satver vairākas bumbiņas.

Vingrinājumu sākotnēji izpilda ar 2 bumbiņām, pēc dalībnieku spējām bumbiņu skaitu var palielināt.

46. darba lapa

MĀCĀMIES PA CEĻAM!

Mērķis: trenēt uzmanības noturību, koncentrēšanās spējas, pilnveidot valodas kompetenci.

Resursi: nav nepieciešami/ šī darba lapa.

Instrukcija: uzdevumi bērnam sadarbojoties ar vecāku, ejot no pirmsskolas izglītības iestādes uz māju vai no mājām uz pirmsskolas izglītības iestādi.

Nedēļas diena	Problēma	Tēma	Veicamie uzdevumi	Rezultāts
pirmdiena	Neatšķir vai jauc krāsas.	„Krāsas”	1. Ceļā uz mājām saskaitīt, cik ir zilu un cik ir zaļu mašīnu. 2. Sameklēt, kurās vietās zied sarkanas un oranžas puķes.	
otrdiena	Neizveidotas skaitīšanas iemaņas.	„Māja”	1. Ceļā uz mājām saskaitīt, cik ir 5-stāvu mājas un cik ir 2-stāvu mājas. 2. Jāatrod visgarākā māja un jāsaskaita, cik ir kāpņu telpu durvis.	
trešdiena	Neprot pielietot jēdzienus: liels, mazs, īss, garš, resns, tievs.	„Koki”	1. Ceļā uz mājām atrast divas dažāda lieluma lapu koku lapas, trīs dažādiem lapu kokiem. 2. Jāatrod divus dažāda resnuma sprungulīšus un divus dažāda garuma sprungulīšus.	
ceturtdiena	Nevērīgs un neuzmanīgs.	„Iela”	1. Ceļā uz mājām saskaitīt tuvumā un tālumā redzamās gājēju pārejas. 2. Izmērīt ar soļiem, cik plats ir gājēju celiņš un cik ir plata ceļa braucamā daļa. (Bērna soļi, vecāka soļi.)	
piektdiena	Neatpazīst transporta līdzekļus.	„Transports”	1. Kādu sabiedrisko transporta līdzekli izmantoji vai redzēji, ceļā uz mājām. 2. Kādu gaisa un ūdens transporta līdzekli redzēji brīvdienā laikā.	

47. darba lapa

LOMU SPĒLE „DIENAS ZIŅAS”

Mērķis: attīstīt daudzveidīgas valodas kompetences, skolēnu sadarbības un organizatoriskās prasmes.

Resursi: nav nepieciešami/ papīra lapas pildspalvas/ videokamera.

Dalībnieki: grupās pa 4 dalībnieki.

Instrukcija: radošajai žurnālistu grupai ir jāizveido 10 minūšu garš raidījums “Dienas ziņas”. Grupā tiek sadalītas lomas: režisors, žurnālists, diktors, intervējamā persona. Raidījuma sagatavošanā aktīvi iesaistās visa radošā grupa, kopīgi plānojot, vācot materiālus. Raidījuma „ieraksta” laikā katrs veic savu pienākumu.

Raidījuma ieraksts var būt improvizēts, taču var izmantot arī video ierakstu, pēc tam to var izmantot vērtēšanas un skolēnu pašnovērtējuma aktivitātēs.

